

FFORWM MYNEDIAD LLEOL BRO MORGANNWG

Cofnodion cyfarfod a gynhaliwyd ar 14 Gorffennaf 2026.

Yn bresennol: H. Allaway, I. Fraser, K. Hansen, P. Hawkins, K. Lucas, D. Shields, G. Thomas, S. McMillan, P. Walsh a F. Waters.

Hefyd yn bresennol: G. Davies (Ysgrifennydd), D. Hunt a S. Thomas (Cyngor Bro Morgannwg).

(a) Penodi Cadeirydd –

Derbyniwyd un enwebiad ar gyfer swydd y Cadeirydd, sef P. Hawkins. Gan nad oedd unrhyw enwebiadau eraill, fe

CYTUNWYD – Y dylid penodi P. Hawkins yn Gadeirydd Fforwm Mynediad Lleol Bro Morgannwg tan 4 Mehefin, 2029 neu gyfnod byrrach y gallai'r Fforwm ei benderfynu wedi hynny.

(b) Penodi Is-gadeirydd –

Derbyniwyd un enwebiad ar gyfer swydd yr Is-gadeirydd, sef gan J. Lovell. Gan nad oedd unrhyw enwebiadau eraill, fe

CYTUNWYD – Y dylid penodi J. Lovell yn Is-gadeirydd Fforwm Mynediad Lleol Bro Morgannwg tan 4 Mehefin, 2029 neu gyfnod byrrach y gallai'r Fforwm ei benderfynu wedi hynny.

(c) Ymddiheuriadau am Absenoldeb –

Derbyniwyd y rhain gan S. James, M. Elias Jones, J. Lovell a'r Cynghorydd E. Williams.

(d) Cofnodion –

CYTUNWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 4 Mehefin, 2026 fel cofnod cywir.

(e) Trosolwg o Grantiau Ariannol Hawliau Tramwy –

Rhoddodd D. Hunt (Rheolwr Mynediad i Gefn Gwlad) gyflwyniad yn ymdrin â ffrydiau ariannu hawliau tramwy a phrosiectau cyfredol.

Nododd aelodau'r Fforwm fod gwelliannau Hawliau Tramwy a mynediad i gefn gwlad yn ddibynnol iawn ar gyllid grant Llywodraeth Cymru a Chyfoeth Naturiol Cymru (CNC).

Y prif ffrydiau ariannu oedd:

- Grant Mynediad Arfordirol;
- Cyllid Grant Strategol a Chystadleuol CNC;
- Grant Gwella Mynediad (GGM).

Amlinellodd D. Hunt fod y GGM wedi'i sefydlu'n wreiddiol fel rhaglen gyfalaf tair blynedd ac wedi'i halinio â Chynlluniau Gwella Hawliau Tramwy. Roedd cyllid wedi galluogi gwelliannau seilwaith sylweddol ar draws Bro Morganwg gan gynnwys gatiau, pontydd, marciau ffordd a gwaith arwynebu.

Cynghorwyd, heb gymorth grant allanol, y byddai gallu'r Cyngor i ymgymryd â gwaith gwella yn gyfyngedig iawn oherwydd cyllidebau craidd cyfyngedig.

Cododd aelodau'r Fforwm gwestiynau ynghylch:

- Sut y penderfynwyd ar brosiectau a blaenoriaethau cynnal a chadw;
- Y system raddio a ddefnyddir ar gyfer problemau a adroddwyd;
- Maint a natur yr ôl-groniad cynnal a chadw;
- Argaeledd cyllid grant yn y dyfodol; a
- Cyfraniadau gwirfoddolwyr a gweithio mewn partneriaeth.

Mewn ymateb, cynghorodd y Swyddogion:

- Blaenoriaethwyd materion gan ddefnyddio system raddio sefydledig yn amrywio o risgiau diogelwch brys i faterion cynnal a chadw â blaenoriaeth is.
- Deilliodd y rhan fwyaf o'r adroddiadau gan aelodau'r cyhoedd a grwpiau defnyddwyr.
- Sicrhawyd cyllid cyfredol tan fis Mawrth 2027, er bod dyraniadau Llywodraeth Cymru yn y dyfodol yn parhau i fod yn ansicr.
- Parhaodd cyfraniadau gwirfoddol sylweddol i gefnogi'r rhwydwaith.

Wedi hynny,

CYTUNWYD – Y byddai Swyddogion yn darparu crynodeb yn y dyfodol o gyflwr y rhwydwaith a gwybodaeth am ôl-groniad cynnal a chadw i Aelodau'r Fforwm.

(f) Cynllun Gwella Hawliau Tramwy – Amcanion –

Derbyniodd y Fforwm drosolwg o Gynllun Gwella Hawliau Tramwy Bro Morganwg (2024-2034).

Roedd yr amcanion allweddol yn cynnwys:

- Cynnal a gwella hygyrchedd y rhwydwaith;
- Gwella mynediad i grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol a phobl â nam ar eu symudedd;
- Gwella cysylltedd rhwng cymunedau;
- Cefnogi iechyd a lles trwy gyfleoedd mynediad;
- Diogelu bioamrywiaeth a buddiannau tirwedd;
- Gwella ymwybyddiaeth a hyrwyddo'r rhwydwaith.

CYTUNWYD – Y dylid dosbarthu'r ddolen we i'r Cynllun Gwella Hawliau Tramwy i holl Aelodau'r Fforwm.

(g) Map Diffiniol – Trosolwg –

Derbyniodd yr aelodau gyflwyniad ar:

- Diben y Map a'r Datganiad Diffiniol;
- Deddfwriaeth berthnasol;
- Statws cyfreithiol cofnodion hawliau tramwy cyhoeddus;
- Prosesau ar gyfer cofnodi a diwygio hawliau tramwy cyhoeddus.

Trafodwyd:

- Mynediad at Ddatganiadau Diffiniol;
- Hawliau tramwy hanesyddol;
- Gorchmynion Addasu Map Diffiniol;
- Y fenter "Llwybrau Coll" gynt; a
- Cilffyrdd Cyfyngedig a Chilffyrdd sydd ar Agor i Bob Traffig.

Esboniodd y swyddogion:

- Y Map Diffiniol oedd cofnod cyfreithiol y Cyngor o hawliau tramwy cyhoeddus;
- Roedd newidiadau'n gofyn am brosesau cyfreithiol statudol; a
- Roedd disgwyl cydgrynhoi'r Map Diffiniol yn y dyfodol.

(h) Gorchmynion Addasu Cyfreithiol – Trosolwg –

Rhoddodd S. Thomas (Cynorthwydd Hawliau Tramwy Cyhoeddus) drosolwg o:

- Gorchmynion Addasu Map Diffiniol;
- Gorchmynion Llwybrau Cyhoeddus;
- Gorchmynion dargyfeirio, dileu a chreu;
- Gofynion ymgynghori;
- Rôl Is-bwyllgor Hawliau Tramwy Cyhoeddus a Phenderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru (PCAC).

CYTUNWYD – Y dylid nodi cymhlethdod a hyd y prosesau cyfreithiol dan sylw.

(i) Arolwg o'r Rhwydwaith – Proses ar gyfer Adrodd ar Broblemau –

Adroddodd swyddogion fod:

- Roedd gan Fro Morganwg tua 600 cilomedr o hawliau tramwy cyhoeddus.
- Parhaodd arolygon perfformiad blynyddol er gwaethaf y drefn perfformiad genedlaethol flaenorol i ddod i ben.
- Mae canlyniadau arolygon yn helpu i nodi blaenoriaethau cynnal a chadw a llenwi cronfa ddata'r seilwaith.
- Cyflawnwyd cynnydd sylweddol yn nifer y syrfewyr gwirfoddol yn ystod y flwyddyn arolwg gyfredol.

Trafododd y Fforwm:

- Cyfleoedd adrodd digidol;
- Mapio GIS;
- Defnyddio tabledi a thechnolegau lleoliad; a
- Defnydd posibl yn y dyfodol o offer deallusrwydd artiffisial a dadansoddi data.

CYTUNWYD – BOD y Fforwm yn mynegi ei werthfawrogiad i wirfoddolwyr am gynnal arolygon rhwydwaith.

(j) Dyddiad y Cyfarfod Nesaf –

Trafododd yr aelodau eitemau agenda posibl yn y dyfodol, gan gynnwys:

- Mynediad i bobl anabl;
- Effaith troseddu ac ymddygiad gwrthgymdeithasol ar fynediad i gefn gwlad;
- Datblygiadau Coedwig Genedlaethol;
- Diweddariadau am weithgareddau gwirfoddol;
- Diweddariadau am Gyfoeth Naturiol Cymru;
- Mentrau Teithio Egnïol;
- Datblygu a chynnal a chadw llwybrau ceffylau;
- Datblygu Strategaeth Llesiant;
- Ymgysylltu rhagweithiol â thirfeddianwyr.

Gwahoddwyd yr aelodau i gynnig eitemau ychwanegol a chynghori'r Ysgrifennydd drwy e-bost ac anogodd y Swyddogion Aelodau'r Fforwm i gyflwyno awgrymiadau ar gyfer eitemau agenda yn y dyfodol.

Cytunodd y Swyddogion i baratoi gwybodaeth frifio ynghylch y Strategaeth Llesiant arfaethedig a'i dosbarthu i Aelodau'r Fforwm.

CYTUNWYD – Y dylid cynnal cyfarfod nesaf y Fforwm Mynediad Lleol ar 22 Hydref 2026 am 5.00pm yn Swyddfeydd Dinesig, Y Barri.